

Sygn. akt V ACa 73/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 maja 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach V Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Iwona Wilk (spr.)
Sędziowie :	SA Barbara Kurzeja SO del. Grzegorz Misina
Protokolant :	Barbara Knop

po rozpoznaniu w dniu 7 maja 2013 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa (...)

w P.

przeciwko A. Z. (1) i A. Z. (2)

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach

z dnia 25 września 2012 r., sygn. akt XII C 188/12

1. oddala apelację;

2. zasądza solidarnie od pozwanych na rzecz powódki kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt V ACa 73/13

UZASADNIENIE

Powódka (...) (...) w P. wniosła o zasądzenie solidarnie od pozwanych A. Z. (1) i A. Z. (2) kwoty 419 774,98 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 19 sierpnia 2011 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu podając, iż jest w posiadaniu weksła wystawionego przez pozwanego A. Z. (1) i poręczonego przez A. Z. (2) na kwotę 419 774,98 zł. Powódka wypełniła weksel na kwotę odpowiadającą sumie zadłużenia i wezwała pozwanych do wykupu weksla i zapłaty dochodzonej kwoty, zaś pozwani należności nie zapłacili.

W zarzutach od nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym z weksla z 19 marca 2012 r. Sądu Okręgowego w Gliwicach sygn. akt XII Nc 25/12 pozwani wnieśli o jego uchylenie i oddalenie powództwa wskazując, iż weksel stanowiący podstawę wydania zaskarżonego nakazu zapłaty nie zawiera przyrzeczenia „bezwarunkowego” zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej. W związku z tym, zgodnie z art. 102 zd. 1 w zw. z art.101 pkt. 2 Prawa wekslowego, taki dokument nie może być uznany za weksel.

Wyrokiem z 25 września 2012 r. Sąd Okręgowy w Gliwicach utrzymał w mocy swój nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z 19 marca 2012 r., sygn. akt XII Nc 25/12 w całości.

Sąd Okręgowy ustalił, że powódka jest w posiadaniu weksla wystawionego przez pozwanego A. Z. (1) i poręczonego przez A. Z. (2) na kwotę 419 774,98 zł. Powódka wypełniła weksel na kwotę odpowiadającą sumie zadłużenia i w dniu 11 sierpnia 2011 r. wezwała pozwanych do wykupu weksla i zapłaty dochodzonej kwoty. Pozwani nie wywiązali się ze zobowiązania.

W tym stanie rzeczy Sąd ten zważył, iż roszczenie powódki zasługiwało na uwzględnienie w całości. Bezspornym między stronami był fakt wystawienia przez powódkę weksla własnego na kwotę 419 774,98 zł. Weksel ten został wystawiony przez pozwanego A. Z. (1), a poręczony przez A. Z. (2), co uczyniło ich dłużnikami solidarnymi. Pozwani wezwani do wykupu weksla i zapłaty sumy wekslowej nie zadośćuczynili swemu zobowiązaniu, co spowodowało wypełnienie weksla przez powódkę.

Zarzut pozwanych, jakoby wypełniony przez powódkę dokument nie mógł zostać uznany za weksel, bo nie zawiera przyrzeczenia „bezwarunkowego” zapłaty oznaczonej sumy pieniężnej, nie może zostać uwzględniony. Weksel zawiera stwierdzenie, że wystawca weksla własnego – pozwany (oraz poręczyciel – pozwana) zapłacą bez protestu kwotę 419 774,98 zł. Takie przyrzeczenie zapłaty jest bezwarunkowe, bowiem zapłata sumy wekslowej nie jest uzależniona od spełnienia jakiegokolwiek warunku.

Ważności spornego weksla własnego nie przekreśla wskazanie, iż zapłata nastąpi na rzecz „(...) lecz nie na jej zlecenie”. Taka klauzula jest dopuszczalna w świetle art. 101 pkt 5 ustawy Prawo wekslowe. Sformułowanie „na zlecenie” oznacza, że uprawniony z weksla może przenieść swoje prawa na inną osobę, tj. zlecić zapłatę do rąk innej osoby. Zawarte w przedmiotowym wekslu sformułowanie „lecz nie na jej zlecenie” oznacza, że powódka (...) wyzbyła się tego prawa.

Niezrozumiałe jest powoływanie się przez pozwanych na orzeczenie Sądu Najwyższego z 29.10.1959 r., IV CR 1277/58 – sporny weksel nie miał być zapłacony na zlecenie własne lub na rzecz wystawcy.

Biorąc pod uwagę, iż sporny weksel został prawidłowo wystawiony i nie został zapłacony, na zasadzie art. 496 k.p.c. należało orzec jak w sentencji wyroku.

Powyższy wyrok zaskarżyli w całości apelacją pozwani, którzy zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, mających bezpośredni wpływ na jego treść, polegający na wadliwej interpretacji treści weksla obejmującej oświadczenie wierzyciela o wystawieniu weksla nie na jego zlecenie, a w następstwie stwierdzenia, że to sformułowanie stanowi oświadczenie o wyzbyciu się prawa do przeniesienia praw z weksla, w oderwaniu od okoliczności, że weksel miał charakter gwarancyjny i stanowił zabezpieczenie umowy pożyczki, w której wierzyciel zapewnił sobie to uprawnienie, a więc taka interpretacja byłaby w istocie sprzeczna z wolą stron oraz obrazą prawa materialnego, a w szczególności art. 65 § 1 i 2 k.c., poprzez jego niezastosowanie, a także obrazę art. 212 § 1 k.p.c., wnieśli o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i zasądzenie na rzecz pozwanych kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

apelacja nie jest uzasadniona.

Sąd Apelacyjny podziela i uznaje za swoje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd I instancji jako, że ustalenia te znajdują oparcie w treści zebranych dowodów ocenionych przez ten Sąd w granicach zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c.

W szczególności na podzielenie zasługuje wykładnia weksla dokonana przez Sąd I instancji na podstawie jego treści, gdy Sąd ten przyjmuje, iż adnotacja „nie na zlecenie” odnosiła się do powodowego remitenta.

W tym miejscu zauważyć należy, iż kwestia stosowania reguł tłumaczenia oświadczeń woli wynikających z art. 65 § 1 i 2 k.p.c. przy wykładni weksla stanowiła przedmiot orzeczeń Sądu Najwyższego i Sąd Apelacyjny w tym składzie podziela te poglądy, które w zasadzie wykluczają stosowanie reguł wynikających z art. 65 k.c. przy wykładni weksla, a w szczególności zgodnego zamiaru stron ustalonego na podstawie okoliczności innych niż tekst weksla. Jak wskazuje się w tym orzecznictwie wykładnia weksla nie jest wykluczona, jednakże z uwagi na szczególny rygoryzm odpowiedzialności wekslowej i formalizm prawa wekslowego, uzasadniony koniecznością zapewnienia szybkiego i bezpiecznego obrotu wykładni nie może być dokonana przy zastosowaniu art. 65 k.c. Dokonana zaś w oparciu o tekst weksla wykładnia może zmierzać do uściślenia znaczenia poszczególnych zwrotów, usunięcia oczywistych pomyłek oraz błędów językowych, gramatycznych itp. Trzeba odrzucić możliwość odwołania się w procesie wykładni do rzeczywistej woli podmiotów zobowiązania wekslowego, a więc do okoliczności nie wynikających z tekstu weksla z uwagi na formalny charakter zobowiązania wekslowego. Zobowiązanie to jest bowiem ucieleśnione w dokumencie jakim jest weksel, nie istnieje poza jego treścią i nie traci swego abstrakcyjnego charakteru w sytuacji, gdy weksel nie został puszczony w obieg (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 18.01.2012 r., II CSK 296/11 – Biuletyn SN 2012/2/12; w wyroku z 10.08.2005 r., I CK 111/05 – LEX nr 311351, czy też w uchwale 7 sędziów z 29.06.1995 r., III CZP 66/95 – OSNC 1995/12/168).

Tekst przedmiotowego weksla daje podstawy do przyjęcia, iż zwrot „lecz nie na jej zlecenie” odnosi się do powodowego remitenta, gdy znajduje się po jego oznaczeniu (k. 12), co oznacza, iż osobą, która takie oświadczenie w treści składa jest właśnie powodowy remitent. Zawarcie takiej klauzuli jest dopuszczalne w świetle uregulowania art. 101 pkt 5 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37, poz. 282 ze zm.) i spełnia wymogi tego przepisu, gdy zawiera nazwisko (tu nazwę osoby prawnej) osoby, której klauzula „nie na zlecenie” dotyczy. Tym samym nie ma podstaw do przyjęcia, by weksel był nieważny jako sporządzony z naruszeniem art. 101 pkt 5 Prawa wekslowego. O nieważności weksla z tej przyczyny można by mówić dopiero wtedy, gdy na wekslu zostałyby równocześnie zamieszczona klauzula „na zlecenie” oraz „nie na zlecenie” lub innej równoznacznej, co w okolicznościach tej sprawy nie zachodzi.

W konsekwencji uprawnionym jest ten wniosek, że chybione są zarzuty apelacji o naruszeniu przez Sąd I instancji przepisu art. 65 § 1 i 2 k.c. oraz zmierzające do podważenia ważności weksla z odwołaniem się apelujących do uregulowania art. 101 pkt 5 k.p.c., a także zarzuty apelacji wywodzące nieważność przedmiotowego weksla z tej przyczyny, iż weksel własny nie może być skutecznie wystawiony na zlecenie wystawcy.

Nie jest trafny zarzut naruszenia art. 212 § 1 k.p.c. gdy, jak wyżej wskazano, przepisu art. 65 k.c. nie stosuje się przy wykładni weksla.

Z tych przyczyn apelacja jako nieuzasadniona podlega oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c. Koszty postępowania apelacyjnego obciążają pozwanych na podstawie art. 98 i 99 k.p.c. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego należnych powodce ustalono na podstawie § 6 pkt 7 w zw. z § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.).

(...)